

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/1351
Toplantı Tarihi/Sayısı : 28.11.2023/34
Karar Numarası : 2023/963
Başvuran : M. Y.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; Kurum kantininden ihtiyaçlarının temin edilmesini talep ettiği gün talebinin yerine getirilmediği, tarafına haksız şekilde disiplin cezası verildiği ve dilekçelerinin çıkış numaraları ile dilekçe kopyalarının verilmediği iddialarına ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran;

a. Bulunduğu Eskişehir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda 1/3/2023 tarihinde kantin istem fişi doldurarak kantinden ürün satın alma talebini bildirdiğini, talep ettiği ürünlerin kendisine teslim edilmemesi üzerine 2/3/2023 tarihinde kantin ihtiyaçlarına ilişkin dilekçe yazdığını, daha sonra görevli memurlar tarafından kantin istem fişini tekrar doldurması gerektiğinin kendisine bildirildiğini, kantin istem fişini doldurduğunu ve bu şekilde ihtiyaçlarının karşılandığını,

b. Bulunduğu odada hükümlü A. O. Ö. ile tartışma yaşaması üzerine bahsi geçen kişiden şikâyetçi olduğunu ve odadan alınmasını talep ettiğini, görevli personelce darp olayı yaşanmadan oda değişikliğinin yapılamayacağını iletildiğini, Kurumda darp ve cebir kullanmaya teşvik edildiğini, söz konusu olayla ilgili açılan soruşturma neticesinde Eskişehir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Disiplin Kurulu Başkanlığı tarafından kendisine ve bahsi geçen A. O. Ö. isimli hükümlüye disiplin cezası verildiğini, tarafına ceza verildiği olayla ilgili Eskişehir Cumhuriyet Başsavcılığına başvuru yaptığını ve Savcılık tarafından 'kovuşturmaya yer olmadığı' yönünde karar verildiğini, söz konusu karara karşı Eskişehir 3. Sulh Ceza Hakimliğine itiraz ettiğini ve Hakimlik tarafından itirazının kabulü yönünde lehine karar verilerek takipsizlik kararının kaldırıldığını, ayrıca iddiasıyla ilgili Eskişehir Valiliğine şikâyet başvurusu yaptığını,

c. Yazmış olduğu şikâyet dilekçelerinin ilgili Kurumlara iletilmediğini, dilekçe kopyaları ile dilekçe çıkış numaralarının kendisine eksik verildiğini veya hiç verilmeyişini, söz konusu iddia ve talebini Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne bildirmesinin akabinde talep ettiği dilekçe kopyalarının tarafına verildiğini iddia ederek bahse konu tüm iddiaları kapsamında hak ihlalleri hususunda gereğinin yapılmasını talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir."

4. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"... f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek araştırmak karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek; g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek; ... i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek ..."

5. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinin zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.

(...)

(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.

(...)

(8) 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

(9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

6. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilmesi" başlıklı 39'uncu maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Başvurucu, Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğunu iddia ettiği uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder.

(2) Talebin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir.

(...)"

7. Mezkûr Yönetmelik'in "Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar" başlıklı 40'inci maddesi şöyledir:

"(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."

8. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi

tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) , d) Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilip edilmediği (...)” hükmünü haizdir. (...) yönlerinden incelenir.”

9. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı, insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. 6701 sayılı Kanun’un 17’nci maddesinin ikinci fıkrası ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 39’uncu maddelerinde mezkûr Kanun’a aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilmesi gerektiği, talebin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabileceği düzenlenmiştir.

13. Yukarıda açıklanan gerekçeler ve anılan mevzuat ile birlikte incelendiğinde, başvuranın kantin ihtiyaçlarının karşılanmadığı iddiasıyla ilgili muhatap Kuruma başvurduğu, muhatap Kurum tarafından ertesi gün, kantin işlem fişini doldurması akabinde başvuranın kantin ihtiyaçlarının karşılandığı; başvuranın yazmış olduğu dilekçelerinin ilgili Kurumlara iletilmediği, dilekçelerinin çıkış numaralarının kendisine eksik verildiği veya hiç verilmediği iddialarına ilişkin ise başvuranın söz konusu iddia ve talebini Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne bildirmesinin akabinde talep ettiği dilekçe kopyalarının tarafına verildiği; böylelikle başvuru içeriğinden başvuranın uygulamanın düzeltilmesi taleplerine karşılık muhatapların telafi yoluna gittiği konusunda bir ihtilaf bulunmadığı, muhatapların başvuranın uygulamanın düzeltilmesine ilişkin taleplerini karşıladığı anlaşıldığından söz konusu iddia ve talepler bağlamında başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı değerlendirilmiştir.

14. Bununla birlikte, başvuran bulunduğu odada başka bir hükümlü ile yaşadığı anlaşmazlık neticesinde açılan disiplin soruşturması kapsamında tarafına ceza verildiğini, söz konusu olayla ilgili verilen kovuşturmayla yer olmadığına dair karara karşı yaptığı itirazının Eskişehir Sulh Ceza Hakimliği tarafından kabul edildiğini ve takipsizlik kararının kaldırıldığını ve söz konusu olayda tarafına haksız şekilde disiplin cezası verildiğini iddia etmektedir.

15. 23/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu'nun 4'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında infaz hakimliğinin hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu iddiasıyla yapılan şikâyetleri incelemek ve karara bağlamakla görevli olduğu; 6'ncı maddesinde ise infaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren yedi gün içinde infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine itiraz edilebileceği düzenlenmiştir.

16. Yukarıda açıklanan gerekçeler ve anılan mevzuat ile birlikte incelendiğinde, başvuranın kantin ihtiyaçlarının karşılanmadığı ve dilekçe çıkış numaraları ile dilekçe kopyalarının tarafına verilmediği iddialarının Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 39'uncu maddesine göre inceleme şartlarını taşımadığı; haksız şekilde disiplin cezası verildiği iddiasıyla ilgili şikâyetini inceleme ve karara bağlama yetkisinin infaz hakimliğinde olduğundan talebinin yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ve mezkûr Yönetmelik'in 40'inci maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve bu nedenle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

28/11/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye